

ИЗЛИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ОФИЦИАЛНО ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА – БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ

ГОДИНА СХІХ, БРОЙ 11

СОФИЯ, 16-31 МАЙ 2018 г.

ЦЕНА 0,70 ЛВ.

e-mail: sinizdat@gmail.com

www.facebook.com/Synodalpress/

Документи

във връзка с решенията на Св. Синод от 14 май за честване на 1000-годишнината от създаването на Охридската архиепископия

Стр. 3

Достоини архиереи на БПЦ

- Натанаил Охридски и Пловдивски (1820-1906)
- Великотърновски митрополит Софроний (1888-1961)

Стр. 6

Колонка на редактора

В търсене на смисъла

Стр. 5

Православни светини

Замъълнали камбани и молитви – за средновековната църква в кв. „Колуша“, Кюстендил

Стр. 8

АКТУАЛНО

Тъга по Батак

През месец март 1821 г. на полуостров Пелопонес е поставено началото на гръцката въоръжена борба за освобождение от турско робство. Година по-късно през м. февруари избухва въстанието в Науса, в резултат на което срещу града е изпратена четирехилjadна редовна турска армия. Въстаниците успяват да освободят града и околните села и въдъжновени от успеха си, се отправят към близкия по-голям град Верия, за да освободят и него. Сега обаче срещу тях била изпратена 20 000 редовна войска, както и башибозук, под общото командване на Мехмед Емин паша. Въстаниците са разбити, а на 18 април турците превземат Науса. Започва масово клане, в което са избити почти всички мъже, а жените и децата са отведени в робство.

Потърсците убежище в църквата „Св. Николай“ се взривяват в нея. Тридесет млади жени с децата си доброволно се хвърлят във водопода на р. Арапица, за да не бъдат обезчестени или продадени в робство. Сто деведесет и пет години след тези страшни събития жертвите от клането в Науса са прославени в лика на светите гръцки новомъченици. Паметта им се чества на 11 май.

През май на 1876 г. избухва Априлското въстание. В него се включва и макият рогоносци градец Батак. Съдбата му е

същата като на Науса. Населението на Батак е погледено на масово клане. Сто тридесет и шест години след баташкото клане жертвите му са прославени в лика на светите български новомъченици.

До тук обаче свършва трагичната прилика между двата града – гръцкия и българския. Започва разликата. Разлика, която на египетците – гърците – прави чест, а българите – опозорява. Защото, ако в Гърция никой не оспорва светостта и мъченичеството на науските жители и правото на Църквата да ги почита като светии, отдавайки им богослужебна почит, то у нас още щом се заговори за канонизацията на баташките страдальци от пролетта на 1876 г., срещу нея започна яростна кампания, която с различна сила продължава дори „до днес“.

Тъмните облаци на човешки страсти, преследване на някакви непонятни за здравия разум лични интереси и интриги стоят надвесени над това тъй радостно тържество – църковното почитание на светите Баташки мъченици.

Със същия кръвожаден патос, с който някога Ахмед ага дал начало на клането в Батак, като извикал: „Палете! Горете! Сечете мало и голямо!...“, българи, назоваващи себе си „будители“, призоваха и още призовават за „обществена преоценка на Акта за канонизацията“. Търсеха „специалисти богослови и рецензенти, които да пренапишат отговорно житието на светите Баташки мъченици и съставения в тяхна чест Акатист...“, тъй като авторът им е извършил според тях при съставянето им „подмяна на исторически факти с измислени такива“. Това довело до „обезличаване на българския дух и история, но в много по-изтънчен вид – зад маската на православието“.

На стр. 7

ПАСТИРСКО СЛОВО

ОБРЪЩЕНИЕ

на Негово Светейшество Българския патриарх Неофит по повод Деня на българската просвета и култура и на славянската писменост

Обични в Господа братя и сестри, Светъл и тържествен е днешният 24 май: денят, в който традиционно отбелязваме празника на нашата родна просвета и култура и на славянската писменост. Светлина и радост греят от очите на всички нас, които сме се събрали, за да почетем и тази година паметта и делото на нашите просветители, които в далечните векове ни даруваха нашата писменост и ни приобщиха към света на европейската християнска цивилизация. В този празничен ден техните имена и техните образи отново греят пред нас, обиспани с венци на признателност и припомняйки ни, че сме наследници на велики предци – титани на духа и колоси на просветата, благодарение на които и днес ние продължаваме да градим

историята си със свое, собствено лице и да принасяме плодове на висока духовност и книжовност, изразявани на езика, който те ни завещаха.

Във все повече глобализация се и забравящ своите духовни основи свят, в който живеем днес – в началото на третото хилядолетие след Въплъщението на нашия Господ Иисус Христос, образите и примерът, оставен ни от нашите велики просветители, са ни по-нужни от всякога, защото в същността и смисъла на тяхното дело е залогът за нашето съхраняване като народ и за преобладаването на онази *държавна на духа*, в която изразената на родния ни език православна християнска вяра бе превърнала някогашна България.

На стр. 4

ХРОНИКА

България

Празник за жителите на Враца

В истински празник на вярата се превърна отбелязването на 170-ата годишнина от освещаването на църквата „Св. Възнесение“ във Враца. Специално за честването в сряда вечер в града пристигна частича от честните мощи на свети Георги, която бе донесена от Негово Високопреосвещенство Неврокопски митрополит Серафим.

При тържествен камбанен звън светинята бе посрещната от Негово Високопреосвещенство Врачански митрополит Григорий и Негово Високопреосвещенство Западно-и

Средноевропейски митрополит Антоний. Дворът на храма се бе изпълнил с миряни, които посрещнаха с благоговение този дар за

празника. След внасянето на светите мощи в храма започна тържествена вечерня, в която участие

На стр. 2

ХРОНИКА

България

Празник за жителите на Враца

От стр. 1

взеха както тримата митрополити, така също свещеници от Враца и от София и мъжкият хор за византийско пеене „Св. Нам Охридски“. В сряда вечер храмът остана отворен дотогава, докато имаше вярващи, дошли да се помолят на свети Георги за помощ и закрила.

Тази година празникът Възнесение Господне бе троен празник за врачани. Първо, с посрещането на светите мощи, след това, заради самия голям Господски празник – Възнесение, но и защото на същия ден най-старата действаща църква в града отбелязва своята 170-годишнина.

Тримата митрополити – Врачански Григорий, Западно- и Средноевропейски Антоний и Неврокопски Серафим, заедно с ректора на Софийската духовна семинария архимандрит Пахомий, в съслужение със свещеници от града и столицата, отслужиха празничната света Литургия. Стотици врачани изпълниха храма и присъстваха на богослужението.

Врачанският митрополит Григорий разказа за смисъла на празника Възнесение Господне: „Господ Исус Христос благослови светите апостоли и, благославяйки ги, се издигаше нагоре. Трябва да обърнем внимание на това. Защото в светото Евангелие не се казва: „Той ги благослови и се издигна“, а „благославяйки ги“. И светите отци на Църквата неслучайно

говорят, че това показва, че Божието благословение от тогава до днес не престава. Бог благославя както светите апостоли тогава, така и всички, от онези дни до днес включително. Божието благословение не е престанало. Божието благословение се излива върху нас и в наши дни – в този ден, в този час. И ние трябва да прославим Бога, ставайки свидетели чрез светата богослужба в този ден на Неговото славно възнесение на небесата“ – подчерта врачанският владица.

След края на светата Литургия, пред храма „Св. Възнесение“ бе отслужен водосвет, на който заедно с миряните присъстваха също кметът на града Калин Каменов, областният управител Малина Николова, заместник-кметът Петя Дюлапчиева, председателя на общинския съвет Румен Антов. Всички дошли на празника бяха поръсени със светена вода за

здраве, получиха като подарък икона на празника Свето Възнесение Господне и им бе раздаден корбан за благословение.

Вечерта празникът продължи с концерт от църковни песнопения, в който взеха участие хорът за източно църковно пеене „Софийски псалти“, дамският хор „Враца“ при храм „Св. Възнесение“ и средношколският смесен хор при СУ „Отец Паисий“ във Враца. Концертът бе от 18 ч. в Художествената галерия на Регионалния исторически музей.

Поклонението пред мощите на свети Георги продължи в храм „Св. Възнесение“ през целия ден до вечерта. Мощите отпътуваха от Враца за Хаджидимовския манастир „Св. великомъченик Георги“, където се съхраняват.

Врачанска митрополия
Снимка:
Мартин МИТОВ

Байталската чудотворна икона на Майката Божия е във Видин

С благословието на Негово Високопреосвещенство Видински митрополит Даниил, на 21 май вечерта в катедралния храм „Св. вмчк Димитър Солунски“ тържествено бе посрещната Байталската чудотворна икона на Божията майка.

Светинята гостува в пределите на България по благословието на Негово Високопреосвещенство Балтски и Ананиевски архиепископ Алексей. Иконата се съхранява в девическия манастир „Рождество на Пресвета Богородица“ в с. Байтал, Украйна.

Историята разказва, че манастирът бил нападен и опожарен от турци през 18. век, а иконата била изгубена за дълги години. Открита е през 2005 г., като скоро след това от нея започнало да се стича мир и се случили множество чудеса. Така, някога укритата Байталска

Богородица „Одигитрия“ става една от най-известните и почитани светини както в Украйна, така и в други православни страни. Много болни получили изцеление от различни заболявания и множество бездетни семейства след молитва пред иконата се

сдобили с деца. Своята благодарност те изразили с дарове, които и днес окичават иконата.

Байталската чудотворна икона ще остане във Видин за поклонение до 28 май.

Видинска митрополия

Празник на св. равноапостолни Константин и Елена в с. Мирково

Тази година празникът на св. равноапостолни цар Константин и неговата майка царица Елена бе непосредствено след 7 Неделя след Пасха – на св. Отци от Първия вселенски събор. По този повод в с. Мирково, Пирдопска духовна околия, чийто храм носи името на св. равноапостолни Константин и Елена, за да отслужи св. Литургия, пристигна Негово Високопреосвещенство Ловчански митрополит Гавриил. С епархийския архиерей съслужиха ставрофорен иконом Вениамин Павлов и протойерей Антоний Марчев.

Митрополит Гавриил разказа за огромната роля на св. цар Константин за спирането на гоненията срещу християните и утвърждаването на християнската вяра в Римската империя. По времето, когато езическият свят, въоръжавайки се против християнството с огън и меч, в края на III и началото на IV столетие замислял напълно да изт-

рие от лицето на земята самото име християнин, Божият промисъл приготвил за Христовата Църква изсред самите императори-гонители на християнството царствен покровител в лицето на св. Константин – цар, който още приживе получил името, утвърдило се в християнската история – Равноапостолен, а в световната история – Велики. По негово време през 313 г. се обявява свободата на християнската вяра. Той свикал Първия вселенски събор през 325 г. против ереста на Арий. На този събор била изработе-

на първата част от Символа на вярата. За духовността и дълбоките богословски познания на св. цар Константин свидетелства предложената от него дума в Символа на вярата „единосъщен“. Майка му, царица Елена, живяла благочестиво. По неин почин бил открит Кръстът Господен на Голгота.

На присъстващите в храма митрополит Гавриил раздаде иконки, а събитията продължи с празничен корбан.

Ловчанска митрополия

Божествена света Литургия в манастира „Св. св. Константин и Елена“

На 21 май Негово Високопреосвещенство Варненски и Великопреславски митрополит Йоан бе посрещнат с камбанен звън в манастира „Св. св. Константин и Елена“, където възглави светата Литургия, посветена на светите равноапостолни царе, чийто памет честваме на този ден. В богослужението взеха участие ставрофорен иконом Димитър Стоев – протосингел на Варненска и Великопреславска света митрополия, протойерей Стоян Василев, изпълняващ длъжността игумен на манастира, и духовници от град Варна.

Преди началото на светата Литургия, Българската православна църква се сдоби с шестима нови четци, певци и свещоносци. Малките помощници Димитър, Павел, Николай, Александър, Ивайло и Георги бяха постригани от Негово Високопреосвещенство, който им разясни, че след пострижението те вече могат да влизат в светия олтар и да помагат на свещенослужителите, както и песенно да украсяват богослуженията, заставяйки на певницата. Митрополит Йоан им благодожела с Божията помощ да пребивават в Свята святых с искрена вяра и чисто сърце.

В манастира през целия ден се стичаха поклон-

ници от близо и далеч, за да съучастват в празника, повод за който са светите велики царе равноапостолни Константин и Елена.

Митрополит Йоан заяви в своята проповед, че св. Константин е важна личност, допринесъл много за Православия в неговите външни и вътрешни борби, изразяващи се в жестоки гонения и от редица ересари. Архиерейта обърна внимание на една от стихирите, посветени на светия равноапостолен цар, в която се казва, че Бог е дал на Своя угодник Соломонова мъдрост, Давидова кротост и апостолско Православие, „защото, когато човек застава на такава висота – да бъде император, поддържащ християнската вяра, безспорно, че той трябва да бъде мъдър, внимателен, разсъдлив във всяко едно действие, защото това е началото на свободата на християнството

и враговете са много. Разбира се, той трябва да бъде и кротък човек, да бъде смирен човек, защото не всеки път с твърдостта, която има един император, може да се постигне успех в привличането на човеци към християнството. И третото – чувството за православно, за чистота на вярата, което ние виждаме в изявата на свикването на Първия вселенски събор. Ето тези три неща са важни в личността на свети Константин“, каза митрополит Йоан и завърши словото си, поздравявайки всички именници.

По стародавна традиция в двора на манастира бе извършен водосвет. След това започна шестдневен и бе благословено ястие за всички присъстващи.

Варненска и Великопреславска митрополия

ДОКУМЕНТИ

По повод постъпило писмо, вх. № 231/09.05.2018 г., на Македонския архиепископ Стефан, с отправена поканата за представители на БПЦ – БП да вземат участие в тържествата по повод 1000-годишнината от създаването на Охридската архиепископия, която ще бъде отбелязана на 27 май т.г. – Петдесетница, в гр. Охрид, Р. Македония, и по предложение на Русенския митрополит Наум за неучастие на БПЦ – БП в горепосочените тържества, след проведени обстоятелни разисквания и гласуване

Св. Синод Р Е Ш И:

Не дава благословение представители на БПЦ – БП да вземат участие в тържествата в Охрид, Р. Македония, по случай 1000-годишнината от основаването на Охридската архиепископия.

„За“ горното решение – да не бъдат изпратени архиереи за честванията в Македония – гласуваха митрополитите: Ловчански Гавриил, Доростолски Амвросий, Западно- и Средноевропейски Антоний, Варненски и Великопреславски Йоан, Неврокопски Серафим, Русенски Наум, Врачански Григорий, Видински Даниил.

„Против“ гласуваха митрополитите: Сливенски Йоаникий, Великотърновски Григорий, Плевенски Игнатий,

Във връзка с разпространяваните спекулации от делни лица, че мнозинството от членовете на Св. Синод на БПЦ – БП, вземайки своето решение от 14. 05. 2018 г., са станали „национални предатели“, отказвайки да изпратят свои представители на тържествата в Охрид на 27 май т. г., сме длъжни да изясним следното:

1. Българската православна църква – БП никога не е имала намерение да се откаже от своята многовековна история и каноническо достойнство, като правопреемник на историческата Българска Охридска архиепископия, независимо от политическата конюнктура.

2. За нас е неприемливо представители на БПЦ – БП да вземат участие в предстоящите тържества в Охрид, по повод 1000-годишнината от основаването на Българската Охридска архиепископия, защото чрез тяхното присъствие там, би се извършило едно национално предателство, а именно, Българската православна църква ще

Като председател на Синодалната архиерейска комисия за преговори с Македонската православна църква и останалите Поместни православни църкви за установяването на каноническия статут на МПЦ искам да Ви уведомя за следното:

Св. Синод на Българската православна църква – Българска патриаршия в пълен състав определи комисия от синодални митрополити в състав: Старозагорски митрополит Киприан – председател, и членове: Ловчански митрополит Гавриил, Пловдивски митрополит Николай, Западно- и Средноевропейски митрополит Антоний, Варненски и Великопреславски митрополит Йоан, Неврокопски митрополит Серафим и Врачански митрополит Григорий, в заседанието си на 27.11.2017 г., и от тогава комисията не е променяна и не е отменена, а продължава своята дейност.

Създадената комисия има за цел установяването на каноническия статут на МПЦ и БПЦ – БП със съзнание за своя свещен дълг поема ангажмента да окаже пълно съдействие, като ходатайства и се застъпва пред Поместните православни църкви, предприемайки всичко необходимо за това.

Във връзка със своето решение от 27.11.2017 г. Св. Синод на БПЦ – БП досега не е извършил никакви действия противоречащи на каноните на св. Православие, по-

Въпреки силното нежелание на братството за публични изяви, принудени от разразилата се в последните дни медийна кампания около присъствието на архим. Никанор (Мишков) на манастирския празник, съобщаваме отговорно следното:

Архимандритът бе забелязан отначало в официалната манастирска приемна, където в навечерието на празника цял ден гостите биват почерпвани и настанявани. Преди той да е изрекъл нещо, му бе заявено от отговорния за настаняването монах, че не може да получи гостоприемство в манастира. После той се появи между близо шестстотинте поклонници на малката вечерня и на трапезата, след което поради спонтанна реакция на манастирските братя бе помолен от участъковия полицаи, обслужващ Обителта, да напусне границите на манастира. При извеждането му от двора той се опита да охули за пореден път манастира и пред полицаите започнал да изказва съвършено несъстоятелни твърдения, че тукашните монаси са зилоти и не поменават

РЕШЕНИЯ на Св. Синод от заседанието на 14. 05. 2018 г. във връзка с 1000-годишнината от създаването на Охридската архиепископия

Пловдивски Николай и Старозагорски Киприан.

На същото си заседание Св. Синод разгледа предложението на Пловдивския митрополит Николай, Старозагорският митрополит Киприан и придружаващ го епископ на БПЦ – БП да посетят Р. Македония и вземат участие на 27-28 май т.г. в тържествата по случай 1000-годишнината от основаването на Охридската архиепископия. Сливенският митрополит Йоаникий предложи: придружаващият Старозагорският митрополит епископ да бъде главният секретар на Св. Синод Мелнишки епископ Герасим.

След проведени разисквания и гласуване

Св. Синод Р Е Ш И:

Не приема предложението на Пловдивския митро-

ИЗЯВЛЕНИЕ на Негово Високопреосвещенство Русенски митрополит Наум

е длъжна да приеме, че една нова църковна формация, наричаща се днес „Македонска православна църква-Охридска архиепископия“, създадена по политически причини само преди няколко десетилетия, чрез горепомнатото честване ще утвърди своето статукво, присвоявайки си църковната история на българския народ.

3. Българските архиереи имат призванието да пазят с достойнство своята национална идентичност, като наред с това са длъжни да отстояват точно каноническите повели на Св. Православна църква, не допускат никакви отклонения от единството на Светата Събор-

СТАНОВИЩЕ на Негово Високопреосвещенство Старозагорски митрополит Киприан

ради което са неуместни всякакви изказвания, че БПЦ – БП извършва такива, както и че от това произтичат канонически последици. Едната от задачите на Синодалната комисия е именно тази – да провежда диалог и консултации с Поместните православни църкви, търсейки начини и съгласие да се постигне желаните резултат, без да се нарушават каноните на св. Православие.

Категорично искам да заявя, че всякакви спекулации за налагане на схизма на БПЦ – БП не отговарят на действителността, защото комисията на Св. Синод на БПЦ – БП по т.нар. македонски въпрос не е извършила противоканонични действия, от които да произтича такова наказание.

Св. Синод на БПЦ – БП с ясно съзнание и отговорност пред Бога и православно изпълнение, и пред своята съвест, е спазвал каноничните норми и правила във взаимоотношенията с другите Поместни православни цър-

СЪОБЩЕНИЕ от Зографската света обител

Вселенския патриарх.

В удостоверение на горното прилагаме копие от протокола, записан в Книгата за нарушения и събития на Зографския полицейски участък.

Превод на протокола, записан от полицаи Асланидис Георгиос в книгата за нарушения и събития на Зографския полицейски участък.

Вх. № 46 (за манастирската канцелария)

Архимандрит Никанор (в мире Христо Мишков), роден 05. 12. 1975 г., посети светата Зографска обител днес следобед по време на вечернята и поиска да бъде подслонен от светата Зографска обител по време на

полит Николай, допълнено от Сливенския митрополит Йоаникий, за изпращане представители на БПЦ – БП в Р. Македония на тържествата по случай 1000-годишнината на Охридската архиепископия.

„За“ изпращане на българска църковна делегация на въпросното честване гласуваха: Сливенският митрополит Йоаникий, Великотърновският митрополит Григорий, Плевенският митрополит Игнатий, Пловдивският митрополит Николай и Старозагорският митрополит Киприан.

„Против“ гласуваха митрополитите: Ловчански Гавриил, Доростолски Амвросий, Западно- и Средноевропейски Антоний, Варненски и Великопреславски Йоан, Неврокопски Серафим, Русенски Наум, Врачански Григорий, Видински Даниил.

На редовното си заседание от 14. 05. 2018 г. Св. Синод на БПЦ – БП взе решение за отбелязване на 1000-годишнината от основаването на Българската Охридска архиепископия на 10. 06. 2018 г., с отслужване на архиерейска св. Литургия в Патриаршеската катедрала „Св. Александър Невски“.

Във връзка с бележитата годишнина ще бъде изготвено извънредно Патриаршеско и Синодално послание.

на и Апостолска Църква.

4. Всякакви внушения, че „Българската църква няма нужда да се плаши от евентуална схизма, признавайки еднолично и своеволно Македонската църква“, са плод на абсолютна неадекватност и стремеж към безредие, а поддръжниците им нямат никакво право да се определят като православни християни.

5. Относно повсеместно тиражираното писмо от страна на митрополит Стефан от Скопие, в което се иска БПЦ – БП да стане Църква-майка на Македонската църква, сме длъжни да поясним още, че в оригиналния документ от м. ноември 2017 г. ясно е отбелязано, че „Македонската православна църква-Охридска архиепископия ще припознае и приеме БПЦ – БП като Майка църква, АКО тя първа признае нейната автокефалност“, т.е. това тяхно желание не е безусловно.

† Русенски митрополит НАУМ

кви, съхранявайки Единна Христовата Църква, в която винаги да цари братообичност, а не раздори и крамоли. Така ще бъде и в процеса на преговорите с другите Поместни православни църкви, относно статута на МПЦ.

Българските синодални митрополити имат право на свои лични мнения и становища, но по въпросите свързани с диалога за установяването на каноническия статут на МПЦ и свързаните с това решения на комисията и Св. Синод на БПЦ – БП, изявления има право да дава само и единствено Председателят на Синодалната комисия, който е и говорител на Св. Синод на БПЦ – БП, съгласно решения на Св. Синод на БПЦ – БП от м. ноември и декември 2017 г.

Накрая искам да призова всички обични в Господа братя и сестри да имаме мир в Христа Спасителя, да имаме вяра и упование в Него, да имаме добро отношение към всички, които имат различно мнение, да намерим вътрешното спокойствие на миротворство и братолюбие, защото Христос ни изпраща изпитания, които можем да понесем, но да изпита търпението ни, за един толкова важен въпрос, който касае Православното ни наследство, за да не бъдем упрекувани в национално предателство или бездейственост от заинтересовани страни.

† Старозагорски митрополит КИПРИАН

манастирския празник. Отците му отказаха, защото порано бил злепоставил в България светата Зографска обител и светия игумен на този манастир, и (затова) не бил добре дошъл. Отците като не желаеха да бъдат създадени по-нататъшни проблеми, поискаха да се намесят и да изискат от него да си тръгне от манастира веднага, тъй като те освен това нищо друго не искаха. Въпросният, когато поиска да напусне манастира, защото не е добре дошъл, съдейства и напусна по спокоен начин, като ми спомена, че знае, че е нежелан и направи някои отрицателни коментари за зилотите в Зографската обител и за светия игумен на тази обител – само пред мен.

Точно копие от Книгата за нарушения и събития в нашето дежурство, 05.05.2018 г.

Настоящото се издава след молба на заинтересованите за всяка законна употреба.

От манастирската канцелария

ДОСТОЙНИ АРХИЕРЕИ НА БПЦ

Живот за вяра и род

130 години от рождението на Великотърновския митрополит Софроний

Продължение от бр. 9

„Изпитан дълго време, твоят живот и твоят духовен подвиг ни убеждават, че отсега нищо не ще бъде в състояние да те отлъчи от любовта Божия: ни скръб, ни притеснение, ни гонение, ни глад, ни меч, ни смърт, ни живот (Рим. 8:35-39)“, казва в словото си наместник-председателят на Св. Синод митрополит Неофит.

С не по-малко духовни думи отговаря и новоръкоположеният епископ Софроний. Той казва: „Ида да се наредя и аз, неопитният, в редовете на Христовите воители за изповедание и защита на Неговото свято име и на Неговата войнстваща Църква на земята“... „Нищо друго нямам освен тази наша всепобедна вяра, която победи света! (вж. 1Йоан. 5:4). Към нея, със силата на Божествената благодат, която немощното лекува, а оскъдяващото допълва, ще се старая да прибавя и делото. Няма да се убоя от нищо и никого, ако е воля Божия, да пострадам за светата и чиста православна християнска вяра и за род, за нашата Православна църква и народа ни“, казва в словото си Знеполският епископ Софроний.

Епископ Софроний бива ръкоположен на 1 ноември, когато по стар стил се чества и паметта на св. Йоан Рилски. По времето на ръкоположението си Софроний освен че е началник на културно-просветния отдел, е и и.д. секретар на Св. Синод.

С голяма приповдигнатост пишат и редакторите на „Църковен вестник“ в празничния 39-и брой: „Храм-паметникът „Св. Александър Невски“ е пълноценно усвещен и всички – свещенослужители и богомолци – е повишено. На всички лица е отразена чиста, нежна радост. Всеки възглас трогва; всеки отклик на хора обгръзва душата и я откъсва от земята. Хиляди незнани и нечуловими нишки свързват душите и всички се чувстват едно цяло. Църквата възвежда още един просветен клирик и вещ каноничен църковник в епископски сан в Деня на Народните будители“.

Новоръкоположеният епископ Софроний остава

митрополитски престол Врачанския митрополит Паисий. След това Синодът съставя листа с достоизбираемите кандидати за епархийската катедра. След каноничния избор се установява, че само един от кандидатите е получил болшинството от гласовете 24 + 2 = 26. Това е именно Знеполският епископ Софроний. Той бил провъзгласен от избирателното събрание за пръв пожелан и избран от клира

и народа в епархията. Втори е Величкият епископ Андрей, който получава 25 гласа.

Докато е временно управляващ Великотърновска епархия, епископ Софроний се проявява като „истински църковник и честен родолюбец, строг, но справедлив началник, способен организатор, високо морален и състрадателен християнин, добър пастир, който промишлява за свещениците, чиновниците, младежта, християните и светите манастири“.

Изборът на митрополит Софроний обаче не минава по мед и масло, както се биха изразили наши съвременници. След като Св. Синод възлага на Врачанския митрополит Паисий да извърши канонически избор за нов Великотърновски митрополит, в утрото на самия изборен ден митрополит Паисий възглавява Божествената литургия в църквата „Св. Богородица“ в Асенова махала, на която присъстват всички епархийски избиратели. След като литургията свършва, митрополит Паисий приканва избирателите и начело с него, те се насочват към митрополитския дом, където се провежда изборът.

По-долу ще цитираме от „Църковен вестник“ точния текст, написан от църковните избиратели във Великотърновска епархия: „По пътя избирателите бяха блокирани от група граждани, които дори и със закани агитираха за епископ Андрей. Пред вратата на митрополитското здание те, под командата на някой завикача: „Искаме си Андрея!“... Из навалищата се мяркаха и плакарди с разни надписи за в полза на същия“.

Следва

Ангел КАРАДАКОВ

Продължение от бр. 9
Мнението на Натанаил е било, че въстание на България, при тежките условия на часа, е било немислимо, но че необходимо, но че необходимо е явявало организирането на български чети, които да минат от Румъния; и това мнение бива възприето от Громадов. Но какво е щял да прави сам Натанаил? Могъл ли е да изгряне в бездействие при тия

еднаква ярост и против светски, и против духовни потисници. И в ред други статии в същия вестник от 1864 г. той непрестанно зове за неотслабна борба, за непримиримост спрямо коварството от вред, пишейки по повод на прискръбни новини за фанариотските лукавства в Охрид: „О ти, Охриде, който си бил слава на българската черква от Ядро море до край Дунава и от

Натанаил Охридски и Пловдивски (1820-1906) – историческо изследване

съдбовни за отечеството му обстоятелства? Би ли се задоволил той само с предпазлива агитация между монасите и между българите в Солун, където често е ходел, за подклаждане на народното движение? Активна натура, която никога не се е ограничавала в тясната сфера на монашеското послушание, той замисля да напусне Атон; и назначение то му за игумен на Добровещкия манастир през август 1857 г., когато бил произведен в архимандритски чин, идва като благополучен изход от едно трудно за него положение.

В този манастир в Молдова (който бил под ведомството на Зограф), той е изненадан да посрещне през декември 1857 г. Раковски и Громадов. Раковски е дошъл този път при монаха, за да му иска помощ за основаване във от България, в Белгия, на един вестник („Българска дневница“), който е трябвало да запознава европейското обществено мнение с българския въпрос. И Натанаил тутакси внесъл за целта сто австрийски минца. Малко по-късно в Кишинев той улеснил Раковски и с набавянето на руски паспорт, за отбягване предаването му на турските власти и за отиването му в Одеса.

Между това гръцко-българската разпра е ставала все по-ожесточена и българските владци в Цариград са канили Натанаил да даде съгласието си за назначаването му от патриарха за някоя българска епархия. Но той отхвърлил предложението, понеже в никой случай не е желал да бъде подчинен на Патриаршията. Когато пък Драган Цанков основал „България“ и заработил за унията, той писал на ста-

рия си другар да изостави разколничката си акция, безусловно пагубна за българските верски и национални интереси.

Виждайки разединението в българския лагер след отцепването на българската йерархия от Патриаршията (1861 г.), той пише на едно от водачите в борбата за духовно освобождение, Тодор Бурмов, за въздържаност от лични честолюбия в големото национално дело. А когато през 1864 г. някоя жалки оръдия на Патриаршията в българската среда се съгласили да приемат новия патриаршески устав, който внасял опасен смут и вражда между българите, той пише на брилския в. „Българска пчела“ огнена статия против предателите, помогнали на Фенер да удържи игото си над народа ни.

Опълчвайки се против чорбаджите-гръкомани от Търново и Свищов, които най-много се проявили като родоотстъпници, той писал: „Виновато е чорбаджийското предателство! Виновато е мълчането и търпението на простия народ! Виновати сме всички ми българци; защото не начинаваме работите си всички с еднаква мисъл, с еднаква решителност“.

И той въстава енергично срещу „лъжливите чорбаджии“, приканвайки народа да ги отрече и извоюва сам правата си: „На вас, прост християнски душици, остава да решите с един удар църковния въпрос наш! Вие сте народ наш! Вашите кожи немилостиво дерат и лъжливите ви чорбаджии, и безсловесните фенерски вълци!“

Ученикът на Бозвели и Раковски, революционерът в расо, въстава тук с

Немска Морава до Солуна града, до коги ще си безчестен? До коги ще си осмеян? До коги ще си тъпкан от фенерски злодеи? Стресни ся, славо наша, от дълбок сън!“

И той, който винаги е твърдял, че българският въпрос е не вероизповеден, а чисто църковен, е настоявал в нова статия: „да не се поддаваме на гръцките клевети пред Русия, че уж сме догонвали религиозното откъсване, когато в действителност, по силата на канонически и исторически права, настояваме само за народна йерархия и църковно-административна автономия“.

При нова среща с Раковски по това време Натанаил е имал случай да чуе възгледите на легендарния войвода и народен трибун върху изгледите за българското освобождение. Раковски му поверява впечатлението си от политическите замисли на балканските княжества, говорейки: „Във висшите правителствени кръгове се шепти за нас, българите, да направим общо въстание, с помощта на Сърбия, Румъния и Гърция, и после они да ни поделят помежду себе си“.

Долавяйки това коварство, разочарованият от напразните си опити за една християнска коалиция срещу Турция политик-реалист е искал да узнае съвсем точно, какво собствено се крои от балканските дипломати за българска сметка, и наточил Натанаил, като духовно лице, да се тури във връзка с някои от тях.

Следва

Проф. М. АРНАУДОВ
По повод книгата на Пловдивски митр. Кирил (Патр. Български) – „Натанаил Охридски и Пловдивски (1820-1906)“, София, 1952 г.

ПРАВОСЛАВНИ СВЕТИНИ

Замлъкнали камбани и молитви

Средновековната църква в Колуша, Кюстендил

Европейската нощ на музеите ни сбарва в Кюстендил – град с неколкохилядолетна история – и след като посещаваме местния Исторически музей, носещ името на академик Йордан Иванов, и разглеждаме богатите му експозиции, се отправяме към средновековния храм в квартал „Колуша“, в подножието на Осоговската планина. Тук някъде, в битката при Велбъжд (старо име на град Кюстендил), е убит през 1330 г. българският цар Михаил III Шишман и едно от предположенията е, че нахождение на неговия гроб е именно в този храм.

Висока каменна стена отделя комплекса „Св. Георги“ от съвременния град и приотпява в обятията си средновековния храм, каменни артефакти от античността – вероятно останки от древната Пауталия, и гробищен парк. В двора, потънал в зеленина, дърветата обсапани с цвят и дъхави цветя, е и двуетажната сграда на бившето възрожденско училище в Кюстендил, в която са експонирани сваленият най-горен слой от стенописите в храма, църковна утвар и школи от областта, дело на самоковските майстори-зографи.

Средновековното селище Колуша по времето на Османската империя е седалище на Кюстендилския митрополит. Изследователите датират намирацията се там храм от края на X и началото на XI в. Две владетелски грамоти свидетелстват за обдаряването на манастира „Св. Георги – Горга“ на Виргино бърдо в Скопие и не-

Името на днешния град Кюстендил идва от „Константиновата земя“, както българите наричали земите на Велбъждкото княжество. Названието, което турските нашественици възприели и утвърдили като „Константин-ил“ – т.е. **земята на Константин или Кюстендил**, като название на главния град в областта – древния Велбъжд.

В края на XIV и първата половина на XV в. името Велбъжд започва постепенно да се забравя. Чрез новото име на града било завинаги увековечен споменът за последния християнски владетел на Велбъжд – Константин Деян, загинал в битката при Ровене (17 май 1395 г.), както и Крали Марко – легендарният син на Вълкаши.

говия метох „Св. Никола“ във Велбъжд, в Ко(лу)ши: тази на българския цар Константин Асен (1257-1277) и в дарителската грамота на сръбския крал Стефан Урош II Милутин (1282-1321). Че през Средновековието храмът е бил посветен на св. Никола Мирликийски, е видно и от изображението на светеца в цял ръст на западната страна на североизточната колона на храма. Докато св. Георги Победоносец, чието име носи храмът

днес, е изографисан през XIX в. над входната врата на западната му стена.

Една снимка от 1878 г. показва полуразрушения и занемарен средновековен храм, който веднага след освобождението на България е обновен. Ктиторски портрет на „дядо Стоян Георгиев – ктитор на подновената църква 1880 писан“ разкрива името на боголюбивия българин, погрижил се за възстановяването и повторно изписване на храма. При обновлението към храма са пристроени притвор, камбанария и цялата фасада е покрита с мазилка – „пособорения“, които при реставрацията на храма в средновековния му вид са премахнати.

Въпреки частичните повреди, градежът на църквата, която е от вида „вписан кръст в квадрат“, се е запазил – през векове на нашествия, разруха, запустение и природни стихии – от основите до купола.

Във вътрешността са разкрити стенописи от XI, XII, XV, XVI и XIX век, представляващи регки памет-

ници на църковната живопис. Отделни фрагменти от най-ранния стенописен слой, направен непосредствено след изграждането на храма в XI в., са запазени в олтарната част.

От XII в., когато храмът е изписан изцяло, честично са запазени изображения в олтара, в купола, по колоните, на западната стена, както и гба фрагмента на южната, и в арките на прозорците в купола. Това са изображения на св. отци литургисти – вероятно св. Василий Велики и св. Йоан Златоуст, четирима дякони с кадиници и дарохранителници, св. Мария Египетска със св. Зосима, четири свещи лечители – Козма и Дамян, Пантелеймон и Ермолай, изображението на св. Николаи Мирликийски, върху Евангелието на когото са открити следи от златен вараж; изображения на четирима светци-войни, от които се различава св. Мина; четири жени-свещици – вероятно Варвара, Неделя, Петка и Екатерина. Фрагменти от този живописен слой са запазени и на западната стена.

От третия слой е запазено само до поясно изображение на св. Йоан Претеча на западната страна на югоизточната колона, където вече надписите не са на гръцки, а на славянски. Датира се от кр. на XV в. Свидетелство за четвъртия слой са ликовете на св. Сава Сръбски – на южната страна на североизточната стълб в наоса, и на св. Йоан Кръстител – на северната страна на североизточната стълб в наоса, вероятно от 30-40-те години на XVI в., когато по тези земи се разпространява диоцезът на Печката патриаршия.

Най-късният живописен слой е от цялостното преизографисане през 1878-1882 г. при обновлението на храма от Стоян Георгиев. Стенописите на храма са дело на двама самоковци – Иван Доспевски (1840-1889), изрисувал купола, и Михаил Белостойнев (1858-1923), чието дело са изображенията на правите свещи по стените. Западната стена е изписана от зографа Георги Попалков (1851-1991) от с. Дебели лаг, Пернишко.

При реставрацията стенописите от този слой са свалени от долната част на храма, за да се разкрият средновековните слоеве и са експонирани в музейната сбирка в сградата на възрожденското училище. В храма те мозаг да бъдат видени в купола и по сводовете.

Владетели, ктитори, стари майстори и съвременни реставратори са направили нужното, за да се съхранят тази забележителна църква до наши дни. Днес храмът не е действащ. Той е архитектурно-строителен паметник на културата (ДВ, бр.77/1968 г.) и художествен паметник на културата (ДВ, бр.100/1969 г.) с национално значение, и заедно с прилежащия му комплекс е посещаван от многобройни туристи. Каменните артефакти от античността, лежащи от западната му страна и вградени в temelите и стените на многократно обновявания средновековен храм, както и пластове на стенописите му разръщат пред очите ни страниците на историята и ни връщат в миналото, белязано от превратности – разцвет и запустение, възходи и поражения...

А днес епични битки, камбанен звън и молитви са притихнали в отиващата си с пурпурния залез ден.

Александра
КАРАМИХАЛЕВА

ПРОДЪЛЖАВА АБОНИРАНЕТО ЗА „Църковен вестник“ – 2018 г.

1 година 30,00 лв.
6 месеца 15,00 лв.
3 месеца 7,50 лв.
ед. цена 0,70 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНОД, София – 1000
ул. „Оборище“ № 4
тел. 980-30-16, центр. 987-56-11/245,
e-mail: sinizdat@gmail.com

Отговорен редактор на броя:
Александра Карамихалева

Материали се приемат в електронен формат.

Сумите за абонамент да се изпращат по банкова сметка или с пощенски запис на името на **Танка Тончева Христова**, като се изписват точният адрес и пощенският код на абоната!

Банкова сметка на Синодално издателство на БПЦ:
УниКредит Булбанк – София, ул. „Алабин“ № 58
IBAN BG97UNCN96601018147018, BIC код: UNCRBGSF

„Църковен вестник“ съдържа свещени текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.